

2^e Bewonersavond over Groenplan voor de Oostelijke Eilanden 18 december 2018.

Charlotte Azarhoosh (verslag); Carlinde Adriaanse (eindred.).

Opening

De projectleider voor het Groenplan, Carlinde Adriaanse stelt zichzelf en haar collega's Monique Verstappen en Joep van Amelsvoort voor die de bewoners zullen ondersteunen bij resp. het ontwerp en het beplantingsplan voor hun groeninitiatieven. Immers dat is het doel: het samen met bewoners komen tot een Groenplan voor de Oostelijke Eilanden. Bewoners kunnen in de komende weken en maanden met ideeën en initiatieven komen voor buurt- en geveltuinen en ook meedenken over de verbetering van het bestaande groen. De eerste plannen en ideeën zijn al binnen.

Carlinde vertelt dat het college afgelopen voorjaar besloten heeft een deel van de middelen van het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing in de aanpak van de leefomgeving op de Oostelijke Eilanden te investeren. Om ervoor de zorgen dat de buurt leefbaarder wordt, worden er een aantal fysieke maatregelen voorgesteld. Het Groenplan voor de Oostelijke Eilanden is er één van. Het Groenplan wordt samen met de bewoners gemaakt. Het doel is dat de eilanden minder stenig worden, dat het nieuwe en het bestaande groen op de eilanden meer kwaliteit krijgt en ook beter gebruikt wordt waardoor de sociale cohesie en het gevoel van veiligheid en het 'eigenaarschap van de buurt' bij de bewoners worden versterkt.

Wat groen kan doen voor de Oostelijke Eilanden

Tijdens haar presentatie geeft Carlinde aan dat wanneer men door de Oostelijke Eilanden loopt de straten vrij anoniem en versteend overkomen. Dit geeft ook een gevoel van onveiligheid. Groen kan eraan bijdragen dat het *straatbeeld vriendelijker en leefbaarder* wordt. Ook kunnen groene initiatieven het *sociaal contact tussen bewoners onderling bevorderen*. Twee aanwezige zelfbeheerders beamen dit en geven aan dat zij regelmatig aangesproken worden wanneer zij bezig zijn in hun eigen geveltuin. "Het leidt echt tot gesprekken op straat en het leren kennen van andere buurtbewoners", stellen ze. Een initiatief wat inmiddels al in uitvoering is, de fruittuin het Plukbos, had ook als doel een *'groeten tuin'* te worden. Een plek waar mensen met elkaar in contact komen, elkaar groeten en dit zorgt tevens voor meer sociale samenhang, een veilig gevoel en prettig wonen op de Oostelijke Eilanden.

Ook *rekening houden met de klimaatverandering* is van belang bij het nieuwe Groenplan stelt Carlinde. Er zijn tegenwoordig veel meer enorme hoosbuien. De stad is op veel plekken versteend waardoor het regenwater niet makkelijk weg kan lopen. Slim omgaan met groen kan ervoor zorgen dat het water beter opgeslagen kan worden en de riolen niet overbelast raken. Voorbeelden van slimme oplossingen hiervoor zijn te vinden op de website van Rainproof: www.rainproof.nl.

Een bewoner vraagt de nieuwe woonwijk die komt in Oostenburg ook mee doet met het Groenplan. Een andere bewoner vertelt dat in een artikel van het 1018-magazine, een artikel staat over Oostenburg-Noord waaruit blijkt dat er weinig groen zou komen in deze buurt. Carlinde geeft aan dat zij afspraken heeft met de mensen die bezig zijn met de gebiedsontwikkelingen op resp. het Marineterrein en Oostenburg-Noord voor informeren, afstemming en waar mogelijk samenwerking in het kader van het Groenplan. Aanhakend op 1018-magazine geeft Carlinde aan dat er inmiddels een webpagina is op de website van Buurtorganisatie 1018: deze heet 'Groen & Milieu op de Oostelijke Eilanden'. Daarop staat ook alle informatie over het Groenplan.

Groenplan: uitgangssituatie en ambitie

Het Groenplan voor Kattenburg, Wittenburg en Oostenburg moet op korte termijn gerealiseerd worden, zodat in het voorjaar van 2019 met de uitvoering ervan kan worden gestart. Onderdeel van het Groenplan is het in beeld brengen van de bestaande situatie bij de start. Idee hierachter is dat het (daar waar nodig) verbeteren van het bestaande (openbaar) groen, bv. door een nieuwe impuls te geven aan sommige 'verweesde' geveltuinen, bijdraagt aan de motivatie van bewoners om te starten met nieuwe groeninitiatieven.

Joep en Monique (ontwerpers van de gemeente) zetten de bestaande buurt- en geveltuinen op Kattenburg, Wittenburg en Oostenburg op kaart. Bij het in beeld brengen van de bestaande situatie van het (openbaar) groen, hebben bewoners ook een actieve rol: Carlinde vertelt dat twee actieve buurtbewoners een fotoreportage maakten van kale, lege, grijze plekken in de buurt zijn waar een geveltuin of een buurttuin zou kunnen komen. Deze fotoreportage wordt opgenomen in het Groenplan.

Ook de resultaten uit de Groenschouw met bewoners die op 17 januari zal plaatsvinden, waarbij de focus is op het bestaande openbaar groen, is uitgangspunt voor het Groenplan. De volgende

vragen staan bij de groenschouw centraal: 1) Hoe staat het openbaar groen er nu bij? 2) Wat kan wellicht verbeterd worden en wat kan - indien interesse - in zelfbeheer genomen worden door bewoners? *De Groenschouw is op 17/1 van 15:30 tot 17:00 uur, start bij De Witte Boei.*

Een deel van het bestaande groen is in particuliere handen. Ook dat groen ziet er soms verwaarloosd uit. Carlinde heeft contact met de woningcorporaties over de mogelijkheden om huurders te ondersteunen die een tuin hebben die zij zelf niet goed kunnen onderhouden, bv. omdat zij mindervalide en/of te oud zijn om dit zelf te kunnen. Het idee is om een poule te vormen van actieve buurtbewoners die zich willen inzetten voor groen in de buurt en oproepbaar zijn om te helpen.

Een overall visie op het groen voor de Oostelijke Eilanden

Tijdens de vorige bewonersbijeenkomst presenteerde hovenier Jan Schep zijn visie van 'De Eetbare Wijk'. Er bleek uit de peiling onder aanwezige bewoners tijdens de eerste en tweede bijeenkomst veel draagvlak voor een dergelijke visie. Een bewoonster stelt voor om op één van de grote grasvelden op Wittenburg een *buurtmoestuin* te maken. Er ontstaat een gesprek over of zo'n buurtmoestuin openbaar moet zijn of afgesloten moet kunnen worden: 'Er moet een hek om de tuin zodat andere bewoners de groente niet kunnen stelen of kapot maken', zegt iemand. Een andere bewoonster is het hier niet mee eens: 'Er zou vertrouwen moeten zijn in de buurt dat dit goed komt'. Als inspirerend voorbeeld van groen wordt Shaffy's tuin op de Dijkgracht genoemd <http://shaffystuin.nl/> die door bewoners en oa. met medewerking van Mediamatic tot stand kwam. We spreken af dat we onderzoeken wat we van dit project kunnen leren en of een samenwerking met Mediamatic ook voor de Oostelijke Eilanden interessant is.

Bewoners gaan in gesprek over het idee voor het Groenplan om *groentekweekbakken* neer te zetten tussen het buurthuis de Witte Boei en de Oosterkerk. 'Het is hierbij wel van belang dat je deze goed onderhoud. Ook de grond moet gezond zijn. Je kan niet zomaar groente verbouwen in grond die vervuild is. En er moet eigenaarschap zijn, anders verloederd het

Een van de aanwezige bewoners geeft aan dat het van belang is om *biodiversiteit* centraal te stellen in het Groenplan. Hierbij kan er gedacht worden aan planten die ook goed zijn voor de dieren. Meerdere aanwezige bewoners vinden dit een goed idee. Joep geeft aan dat groen inderdaad verschillende functies heeft. Naast biodiversiteit, en *eetbaarheid* zijn dit ook het bijdragen aan het *stadsklimaat* - het bergen van regenwater bij hoosbuien en de koelende werking waardoor hittestress wordt tegengegaan - en de gebruikswaarde van het groen. Door meer functioneel over groen na te denken voorkom je dat je te veel in discussies komt over 'wat mooi is en wat niet', het wordt dan minder subjectief. Een bewoner vult dit aan door te zeggen dat je mensen niet kan dwingen deze thema's aan te houden, maar wel kunt stimuleren. Hierbij is het essentieel dat er voldoende informatie beschikbaar is en dit goed gecommuniceerd wordt. Ook moet er gekeken worden of het groen onderhoudsvriendelijk en beheervriendelijk is.

Bewoners benadrukken dat groen kan helpen om de identiteit van de Oostelijke Eilanden te versterken, door het eilandkarakter te benadrukken en er toch een soort van eenheid in aan te brengen. Een andere bewoner draagt het idee aan om inderdaad ook het water nog meer te betrekken bij de groenstructuur, bv. door meer *steigers* aan te leggen en met verschillende *biezen- en rietsoorten* te werken en bepaalde varianten van *zeewier* te kweken.

Een van de bewoners geeft aan dat het van belang is *het jongerencentrum te betrekken* bij de pluktuin. Dit zorgt ook voor een gezamenlijkheid. Er zijn in de buurt veel problemen met jongeren, ook is er een school en Albert Heijn. Als deze partijen met elkaar verbonden kunnen worden kan er een soort gemeenschappelijk project ontstaan. Het oplossen van de problemen die spelen op de Oostelijke Eilanden is ook een proces, stelt Joep. "Met een grote bak geld is dit niet ineens opgelost. Hierbij is het ook van belang dat er vanuit de buurt animo ontstaat om dit gezamenlijk aan te pakken. Dit kunnen we als gemeente niet vanaf bovenaf opleggen. Wat er nodig is is een grote dosis enthousiasme om het plan werkelijkheid te maken en daarom is het ook van belang dat alle ideeën bij Carlinde aangedragen worden."

Een bewoner geeft aan dat het misschien interessant zou zijn om op basis van alle ideeën een aantal verschillende ontwerpen te maken, dat de buurt ook kan kiezen. Dit zorgt er ook voor dat er een *eenheid* komt in alle ideeën en er een *samenhang* komt. Er komt kritiek vanuit de zaal dat de gemeente niet in staat is dit groen te onderhouden en de groenwerkers niet ambitieus zijn. Joep geeft aan dat groenwerkers vaak wel heel graag willen, maar dat zij ook beperkt zijn in middelen en door regels. Carlinde geeft aan dat we kunnen *leren van de ervaringen van bewoners* en dat ze daar op een later moment verder over in gesprek wil, maar dat het nu van belang is juist de focus te leggen op de verbeteringen die mogelijk zijn en de *kansen* die het Groenplan biedt.

Joep presenteert een aantal voorbeelden die mogelijk zouden kunnen zijn voor de Oostelijke Eilanden. Zo vertelt hij over leifruit, dit zijn fruitbomen tegen een muur aan. Deze nemen niet veel plaats in beslag, is eetbaar en ziet er mooi uit. Hiervoor moet wel veel zon zijn. Ook zou er gedacht kunnen worden aan een wedstrijd: "Wie verbouwt de meeste groenten op 1m²". Dit is een manier om mensen aan te sporen om hun geveltuin of bak te onderhouden. Verder noemt Joep nog als ideeën om venkel tussen vaste planten te stoppen voor een mooi beeld, het kweken van vergeten groenten, druiven tegen de gevel, goede beplanting die ook in de winter er goed uitziet (zoals winterjasmijn en sneeuwbal) en ook goede planten die goed in de schaduw kunnen gedijen. Een aanwezige bewoner komt nog met een aanvullend idee van het planten van de Oost-Indische kers en deze te verspreiden over de Oostelijke Eilanden. Een andere bewoner vertelt dat er langs de boulevard *drijvende matten* komen die goed is voor de vegetatie en het *broedproces van dieren*. Zij zou ook graag zien dat er een *drijvende fruitboomtuin* komt.

Oproep voor nieuwe groene initiatieven

Carlinde geeft aan dat alle bewoners die een idee hebben voor het groen op de Oostelijke Eilanden dit kort op papier kunnen zetten en naar haar kan mailen, zodat het verder uitgewerkt kan worden en onderdeel kan worden van het Groenplan (zie het format hiervoor bij het verslag).

Voor het aanleggen en beheren van een buurtuin of andere groeninitiatieven kan er contact opgenomen worden met Carlinde (carlindeadriaanse@balance.nl). Bewoners met een idee/plan wordt gevraagd om zelf het draagvlak voor het plan bij hun burens te peilen en te kijken of er andere bewoners mee willen helpen met de realisatie van het idee. Carlinde kan hierin meedenken. Monique Verstappen kan helpen met de tekening en Joep van Amelsvoort kan helpen met het kiezen van de juiste beplanting. De afdelingen Service & Infra en Groen van de gemeente checken of het groeninitiatief past op de voorgestelde plek, of een vergunning nodig is etc. en als dit allemaal akkoord is wordt het initiatief onderdeel van het Groenplan en wordt er een zelfbeheercontract opgesteld.

Voor geveltuinen is er een aparte route: bewoners die zelf een geveltuin willen inrichten en beheren kunnen dit bij de gemeente online aanvragen via de volgende link:

<https://www.amsterdam.nl/formulieren/wonen-leefomgeving/geveltuin>

De gemeente onderzoekt dan of een geveltuin op de aangevraagde plek kan. Er wordt daarbij gelet op de breedte van de stoep (het moet rolstoelvriendelijk zijn), ook mogen er geen kabels en leidingen liggen. Als het voldoet aan de fysieke voorwaarden verwijdert de gemeente de stoeptegels, ook wordt een bandje geplaatst en de grond geleverd. Dit is zonder kosten voor de aanvrager. De financiering van de plantjes kan vanuit het Groenplanbudget geregeld worden. Bewoners kiezen zelf de planten uit en kunnen daarbij indien gewenst, advies krijgen van Joep.

De planning is om eind februari het Groenplan in concept klaar te hebben. In maart zal het plan ter inzage liggen om het draagvlak bij alle buurtbewoners te peilen en laatste ideeën op te halen. In maart wordt het plan definitief gemaakt en de uitvoering voorbereid. In het voorjaar starten we met de uitvoering tijdens een feestelijke plant- en zaaidag. Carlinde roept de bewoners nogmaals op om in januari alle ideeën aan te leveren volgens onderstaand format.

Randvoorwaarden voor zelfbeheer goed regelen

Ondersteuning zelfbeheerders

Carlinde heeft afgelopen tijd gesprekken gehad met bewoners die zelf al een tijd lang een buurt- of geveltuin beheren en knelpunten geïnventariseerd. Gesignaleerde knelpunten zijn onder andere de contactpersoon bij de gemeente. Vaak weten de bewoners niet bij wie zij moeten zijn met bepaalde vragen of wensen. Een ander probleem is dat zelfbeheerders elkaar vaak niet weten te vinden en/of onderlinge discussies kunnen krijgen over wie wat doet in de tuin. Hierbij zou ondersteuning van een professional wenselijk zijn.

Carlinde vraagt aan de bewoners of zij nog aanvullingen hebben op de knelpunten. Een bewoner geeft aan dat het afvoer van het groenafval veel beter geregeld zou kunnen worden. Nu moet alles in groenzakken en dit is niet handzaam. Het zou volgens haar veel beter los opgehaald op straat kunnen worden. Andere bewoners geven aan dat de levering van compost ook georganiseerd zou kunnen worden en dat de gemeente soms zomaar bestaand groen dat zeer gewaardeerd wordt, zonder overleg weghaalt. Zo waren er prachtige bloemen bij het Bijltespad die in een keer omgemaaid zijn. De gemeente zou hierover veel beter moeten communiceren en nadenken.

Carlinde geeft aan dat ze bezig is om concrete afspraken te maken met de gemeente en Dock om ervoor te zorgen dat er in 2019 een *sociaal werker groen* kan starten die de zelfbeheerders op de Oostelijke Eilanden gaat ondersteunen. Dit is iemand die zich gaat richten op het stimuleren van participatie en helpt de bewoners bij het organiseren en ondersteunen van initiatieven met betrekking tot groen.

Beschikbaarheid voldoende tapwater + opslag tuingereedschap

Een ander probleem is dat er weinig watervoorzieningen zijn voor zelfbeheerders op de Oostelijke Eilanden. Hiervoor moet een oplossing komen in de vorm van regenwateropvang oa. met regentonnen en in de vorm van drinkwatertappunten. Carlinde is hierover in gesprek met

Waternet en de mensen van het Smartroof- en het Resilio-project. Ook voor de opslag en onderlinge uitleen van tuingereedschappen moet een goede oplossing komen.

Communicatie tussen gemeente en bewoners

Een aantal bewoners geeft aan dat zij het idee hebben weinig invloed te hebben in de buurt. Er zijn veel (onbekende) regels die bewoners dwarsbomen bij het beheren van groen. Zo zijn er meerdere malen bakken verwijderd of planten weggekapt, omdat dit niet mocht. Een van de bewoners blijft optimistisch en stelt dat daarom juist nu veel input geleverd moet worden voor het Groenplan, omdat dit een kans is om de buurt juist beter te maken. Een andere bewoonster geeft aan dat het dan wel fijn is als het parcours uitgeschreven wordt: hoe moet je dit aandragen en bij wie moet je zijn?

Een van de bewoners geeft aan dat de geveltuin bij het Baxterbuilding een voorbeeld zou kunnen zijn voor een mooie geveltuin. Joep vertelt dat hij hier onder andere aan meegewerkt heeft. Er komt nog een vraag vanuit de zaal over of het mogelijk is Carlinde te benaderen voor tuinen die eigendom zijn vanuit de Key. De bewoonster geeft aan dat contact met de Key erg langzaam gaat en er een semi-openbare tuin is die nu helemaal afgesloten is, wat erg zonde is. Carlinde geeft aan hierover mee te willen denken.

Een actieve bewoonster van Kattenburg vertelt dat zij subsidie heeft gekregen voor haar eigen project om 25 bakken en 20 liter aarde te kunnen kopen om kruiden en groenten te kweken op de balkons en galerijen van het gebouw waar ze woont. Dit project doet zij gezamenlijk met de burens in haar complex. Ook de kinderen helpen mee en er zijn afspraken gemaakt om samen te koken met de verbouwde groenten en recepten uit te wisselen. Zij ziet een enorm voordeel in de komst van de sociaal groenwerker, omdat er dan gekeken kan worden wat er nog meer allemaal mogelijk is. Het streven is ook om in februari het concept Groenplan af te hebben en te bespreken met alle betrokkenen.

Als voorbeeld noemt ze nog een slimme manier om regenwater te tappen, er zouden tankjes of tonnen bij de regenpijp geplaatst kunnen worden om dit water op te vangen. Hiervoor is ook geld beschikbaar. Een van de bewoners beaamt dit en stelt dat er ook contact opgenomen zou moeten worden met Mediamatic om te kijken naar de mogelijkheden voor onze buurt. Zij zijn veel bezig met slimme technologische moderne oplossingen voor stadslandbouw. Carlinde gaat contact met ze opnemen en kijken of er eventueel een uitstapje georganiseerd kan worden. Een ander idee wat nog naar boven komt is een plek waar je compost kunt inleveren en ook aarde kan halen. Nog mooier zou zijn als er ook een scheepsbak op het water komt.

Afsluiting

Carlinde bedankt alle aanwezigen. Ze geeft aan een beeld gekregen te hebben wat bewoners willen en hoe ze graag de Oostelijke Eilanden zouden zien. Er zijn verschillende thema's naar boven gekomen die meegenomen kunnen worden in het Groenplan. Het verslag van de avond, de powerpoint-presentatie en het format voor de groeninitiatieven wordt op de website van buurtorganisatie 1018 geplaatst.

De Groenschouw is op 17/1 van 15:30 tot 17:00 uur, start bij De Witte Boei; graag aanmelden bij Carlinde: carlindeadriaanse@balance.nl.

Hoe kan ik mijn groene idee of plan indienen?

Wilt u een geveltuin inrichten en beheren?

Vraagt u dit bij de gemeente online aan via de volgende link:

<https://www.amsterdam.nl/formulieren/wonen-leefomgeving/geveltuin>

Heeft u een plan voor een buurttuin die u samen met uw burens wilt gaan beheren?

Vult u dan het onderstaande format zo veel mogelijk in en stuur dit per mail naar projectleider van het Groenplan, Carlinde Adriaanse, carlindeadriaanse@balance.nl. Zij neemt dan contact met u op.

<u>Naam, adres initiatiefnemer:</u>
<u>Adres/locatie voor initiatief:</u>
<u>Wat houdt uw groene idee/initiatief in?</u> Omschrijf kort + maak eventueel een eenvoudige tekening.
<u>Hoe wilt u uw burens en/of buurtgenoten betrekken bij uw initiatief? Denk aan:</u> 1) Heeft u uw burens verteld over uw plan en wat vinden ze van ze ervan? 2) Doe het samen! Met wie van uw burens/buurtgenoten gaat u de tuin/groenbak/ of... aanleggen en beheren?
<u>Wat heeft u van de gemeente nodig om uw initiatief uit te voeren?</u> 1) Inschatting van het benodigde budget in €'s voor de aanschaf van groen: aarde, planten, struiken, bomen, (huur grotere) gereedschappen. 2) Welke hulp denkt u nodig te hebben vanuit de gemeente: <ul style="list-style-type: none"> ○ Maken van een ontwerptekening ○ Maken van een beplantingsplan ○ Anders, nl.:

Heeft u een idee voor de verbetering van bestaand openbaar groen, of wilt u helpen bij het beheer van een bestaande (gevel-)tuin? Meld u zich dan eveneens bij de projectleider.